

i mezi opomenutím přihlášky v době účinnosti tohoto zákona a mezi škodou tím zaměstnanci způsobenou. Tím je pro případy pravidelné vyvrácen názor, že pojištěnec za účinnosti zákona čís. 1/1907 ř. z. nabyt práv z pojištění již nastoupením zaměstnání zakládajícího pojistnou povinnost, aniž bylo třeba ho přihlásiti k pensijnímu pojištění. Názor ten by obstál jen ve výminečných případech § 5 (2) téhož zákona, neboť tam není nabytí příslušných nároků pojistných závislým na dovršení určitého počtu příspěvkových měsíců. Než o takový výjimečný případ tu nejde. Z důvodů již uvedených nelze, pokud jde o případy pravidelné, přisvědčiti názoru, že jedinou sankcí, kterou zákon čís. 1/1907 ř. z. stihá opomenutí přihlášky nebo včasné přihlášky, byla sankce trestní podle §§ 82 a 85 tohoto zákona. Uvádí-li tedy odvolací soud, že o ručební povinnosti zaměstnavatelově proti zaměstnanci za účinnosti tohoto zákona nebylo lze mluvit, protože prý zaměstnanec i bez přihlášky byl účasten nároku (pojistného) ze zákona, jest toto odůvodnění jednak bezpodstatné jednak nepřipadné. Byloť doloženo, že v pravidelných případech žádný zaměstnanec za účinnosti zákona čís. 1/1907 ř. z. nároku z pojištění po samém zákonu v pravdě nenabyt a ani nabytí nemohl a mimo to nelze přehlížeti, že žaloba v souzeném případě nebyla podána za účinnosti zákona čís. 1/1907 ř. z. a že tedy jest jí posuzovati i podle právního stavu, jak se v oboru pensijního pojištění vyvinul až do podání žaloby. Učiní-li se tak, nelze najíti důvod, proč by v dotčených případech měla býti vyloučena civilněprávní zodpovědnost zaměstnavatelova za škodu způsobenou zaměstnanci opomenutím přihlášky podle § 73 (1) cit. zákona. Zjistí-li se tudíž ve sporu, že zaměstnavatel, nepřihlásiv zaměstnance podrobeného pojistné povinnosti za účinnosti zákona čís. 1/1907 ř. z. k pensijnímu pojištění, zavinil, že příspěvkové měsíce z téže doby po případě i z doby pozdější nemohly býti zaměstnanci započítány do doby čekací a že mu tím byla způsobena škoda, jest zaměstnavatel zaměstnanci práv i z důvodu opomenutí této přihlášky podle ustanovení občanského zákona o náhradě škody (Dr. Hendrich str. 37). Tím opravuje nejvyšší soud odchylné názory obsažené nejen v rozsudcích nižších soudů, nýbrž i v rozhodnutích čís. 6528, 6880 sb. n. s. a činí tak ve shodě s rozhodnutím čís. 8995 sb. n. s. Otázkou promlčení žalobního nároku, která nebyla prvním soudem vyřízena, nemůže se ani nejvyšší soud nyní zabývati. I z důvodů odvolacího soudu, pokud zůstaly předchozími vývody nejvyššího soudu nedotčeny, i z těchto vývodů je zřejmo, že důvody, z nichž prvý soud žalobní návrh zamítl, neobstojí, a, poněvadž skutkové okolnosti pro posouzení věci rozhodné nebyly prvním soudem ani probrány, tím méně zjištěny, byl jeho rozsudek podle § 496 čís. 3 c. ř. s. právem zrušen. Je tedy rekurs bezdůvodný.

Čís. 9577.

Novoty ve skutkovém a důkazním přednesu jsou v jednání po vrácení rozepře procesnímu soudu podle §§ 496 nebo 503 čís. 2 a 510 c. ř. s. přípustné jen v rámci důvodů, z nichž byla rozepře vrácena. To platí

i pro zrušení podle § 496 čís. 2 c. ř. s., i pro zrušení podle § 496 čís. 3 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, R I 1017/29).

Žalovaná tuzemská firma zaslala žalobci do Rumunska vagon zboží, jenž žalobce nedošel. Žalobní nárok na náhradu škody neuznal procesní soud první stolice původně důvodem po právu, odvolací soud rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud usnesením ze dne 4. května 1927, Rv I 1607/26 zrušil rozsudek obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. Procesní soud první stolice uznal pak žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. **Důvody:** Usnesením ze dne 4. května 1927 Rv I 1607/26 zrušil nejvyšší soud rozsudek tohoto soudu ze dne 5. června 1926 a rozsudek prvního soudu ze dne 9. února 1926, vysloviv zároveň právní názor závazný pro nižší soudy, zejména v tom smyslu, že dodací lhůta skončila v březnu 1921, reklamační lhůta v březnu 1922. Při tom uvádí nejvyšší soud, že zrušuje rozsudky podle § 510 c. ř. s., tedy poněvadž není zde zmatečností, podle § 503 čís. 2 c. ř. s., kteréžto ustanovení odvozuje se z § 496 čís. 2 c. ř. s. Podle toho měl se první soud omeziti na nařízené doplnění a měl podle § 180 a 182 c. ř. s. při doplňovacím ústním přelíčení o to pečovati, by strany při tomto přelíčení přednesly to a zejména to, čeho k nařízenému doplnění bylo třeba. Ustanovení § 174 c. ř. s., podle něhož jsou strany oprávněny v první stolici až do konce ústního přelíčení přednésti nové skutkové okolnosti, jest předpisem § 496, druhý odstavec, čr. omezeno, ano se ústní jednání koná jenom za účelem doplnění podle § 496 čís. 2 čr. Z toho následuje, že žalobce nebyl oprávněn přednésti při ústním přelíčení dne 13. prosince 1928 nové okolnosti, jimiž předpoklad pro úsudek, že lhůta dodací a reklamační končila v březnu 1921, pokud se týče v březnu 1922, úplně byl změněn, zejména že o mezinárodní dopravě platila v roce 1920 a 1921 vyhláška ze dne 26. listopadu 1915 uveřejněná v *Moniteur officiel*, že vyhláška tato zavedla pro mezinárodní dopravu nákladní jen přírážky tam stanovené a že platila ještě v roce 1920, 1921, že vzhledem k vzdálenosti 1768 km a k oněm přírážkám končila přepravní lhůta dnem 5. ledna 1922 tak, že rozmluvy ze dne 5. ledna 1922 a později neměly vlivu na rozhodnutí tohoto sporu. Přednes tento uplatněný až v doplňovacím řízení stal se tudíž opožděně a jest v podstatě nepřipustnou novotou podle § 496 čís. 2 c. ř. s. Neměl tedy soud první stolice na tyto nově přednesené okolnosti vymykající se z rámce nařízeného doplnění vůbec vzíti zřetele a měl v rozsudku rozhodnouti jen na základě původní skutkové podstaty, bera při tom ovšem zřetel na výsledky doplnění řízení nařízeného nejvyšším soudem. Důsledkem svého stanoviska, které první soud v této věci zaujal, nezabýval se všemi skutkovými okolnostmi vytčenými v rozhodnutí nejvyššího soudu, zejména nevzal na přetřes vývoj věcí po žalobcově návštěvě u žalované strany a jmenovitě obsah dopisu, by bylo lze posouditi, zda žalovaná mohla, či nemohla podati reklamaci bez své viny do konce lhůty v březnu

1922. Tím se stalo, že řízení trpí vadou, která zabraňuje důkladné vysvětlení a řádné posouzení rozepře, a nezbývá proto, než, by soud první stolice v dalším řízení se stranami veškeré důležité skutkové okolnosti uvedené v rozhodnutí nejvyššího soudu důkladně vzal na přetřes, při tom se řídil předpisem § 182 c. ř. s. a působil k tomu, by stranami byla dána všechna vysvětlení, kterých jeví se býti potřeba, by skutkový podklad práv a nároků stranami tvrzených podle pravdy byl na jisto postaven, by důkazy, které již byly nabídnuty neb ještě nabídnuty budou, pokud toho bude třeba, provedl a pak teprve na základě takto nově získaného podkladu vydal nové rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y :

Vzhledem k vývodům stěžovatele jest především, sice jenom mimochodem, ale přece jen zdůrazniti, že zpráva ministerstva spravedlnosti ze dne 24. července 1929, zasláná procesnímu soudu na základě oficiální informace, opatřené podle čl. 39 úmluvy s královstvím Rumunským čís. 171/1926, není pro soud závazná. S hlediska civilního soudního řádu jest pouhým průvodem, jež třeba zhodnotiti po stránce skutkové i právní spolu s jinými důkazy provedenými o tom, jaké dodací lhůty platily v letech 1920 a 1921 v Rumunsku pro mezinárodní dopravu. Před zhodnocením zprávy, ministerstva spravedlnosti měla býti stranám poskytnuta možnost, by o ní jednaly, skončení ústního jednání dříve, než zpráva došla soudu, nemělo v zákoně opory. Podle § 193 c. ř. s. lze skončiti sporné jednání před provedením připuštěných důkazů jen tehdy, chybí-li již jen provedení důkazů dožádaným soudem. Důvodem této výjimky jest, že strany mají právo intervenovati i při provádění důkazů dožádaným soudem, zví takto o jeho výsledku a mohou učiniti prohlášení a návrhy, jež učiní nutným, by skončené ústní jednání bylo znova zahájeno. Toho v souzeném případě není. Ač si žalovaná strana nemohla proti předčasnému skončení ústního jednání stěžovati, poněvadž je nevytkla podle § 196 c. ř. s., bylo na procesním soudu, by vzhledem k obsahu zprávy, jenž není nepochybný, a k jejímu rozporu z ostatními provedenými důkazy zahájil podle § 194 c. s. ř. skončené jednání z úřadu znova. Že se to nestalo, jest vadou, která zabránila zevrubnému probrání a důkladnému posouzení sporné otázky a byla by o sobě důvodem ke zrušení rozhodnutí procesního soudu podle § 496 čís. 2 c. s. ř., kdyby řízení netrpělo ještě další vadou, již odvolací soud správně poznal a posoudil.

Nejvyšší soud souhlasí se soudem odvolacím, že procesní soud neměl vůbec přihlížeti k novému přednesu žalobcovu, že pro mezinárodní dopravu v Rumunsku v letech 1920 a 1921 platily dodací lhůty, stanovené vyhláškou ze dne 26. dubna 1915, a k nabídnutým o tom důkazům. Tvrzení stěžovatelovo, že nejde o novou skutečnost, nýbrž jen o upozornění, spadající do rámce dřívějšího přednesu, že se při hodnocení zprávy rumunského železničního ředitelství ze dne 26. srpna 1925 přihodilo stranám, znalci i soudu nedopatření, poněvadž se tato zpráva nevztahuje na dopravu mezinárodní, a že toto upozornění činilo sice nutným nové právní posouzení sporné otázky, ale neměnilo nic na skut-

kovém základu sporu, jest v rozporu se spisy. Mezi stranami bylo sporno, zda platila v Rumunsku pro spornou zásilku dodací lhůta. Byly o tom provedeny důkazy zprávou rumunského železničního ředitelství, zprávou rumunské obchodní a průmyslové komory ze dne 5. června 1923 a znalcem. Znalec prohlásil při ústním líčení dne 23. září 1925, že podle jeho názoru dodací lhůta pro ztracený vagon v Rumunsku neplatila, že to však pro krátkost času nemůže bezpečně vyšetřiti. Po znalcově posudku prohlásily strany, že je mezi nimi nesporno, že v době od podání žaloby až do března 1921 byly v Rumunsku dodací lhůty zrušeny a neexistovaly. Toto prohlášení stalo se skutkovým základem sporu. Zásada materiální pravdy, na niž se stěžovatel odvolává, jest v civilním soudním řádě obmezena zásadou projednací, soud může pravdivost neb nepravdivost jednotlivých tvrzení vyšetřovat jen v mezích procesních předpisů, podle § 266 c. s. ř. nutno skutečnosti, které obě strany souhlasně potvrzují pokládati za pravdivé a položití za základ soudnímu rozhodnutí. Musily tedy první i odvolací soud při svém rozhodnutí vycházeti z předpokladu, že až do března 1921 neplatila pro spornou zásilku dodací lhůta. Z téhož předpokladu musil vycházeti a vycházel i nejvyšší soud ve zrušovacím usnesení ze dne 4. května 1927 a dospěl na jeho základě k právnímu závěru, že jednoroční lhůta k reklamování ztráty sporné zásilky u železnice uplynula teprve v březnu 1922. Jako byl tento právní názor pro nižší soudy podle § 511 c. s. ř. závazný, byl i jeho skutkový základ nezměnitelný. Novoty ve skutkovém přednesu, k nimž náleží i změny dřívějších skutkových udání, jsou v jednání po vrácení rozepře procesnímu soudu podle §§ 496 nebo 503 čís. 2 a 510 c. s. ř. přípustné jenom v rámci důvodů, ze kterých rozepře byla vrácena. (Srovnej rozhodnutí čís. 1436, 4195, 5024, 5868, 8468 sb. n. s.). Procesní soud neprojednává spor znova, nýbrž doplňuje řízení. Předmět doplňujícího jednání jest určen směrnicemi, vydanými vyšším soudem pro nové jednání a označenými buď jednotlivě a určitě, neb obecně vyslovením nového právního názoru. Nové skutkové okolnosti mohou býti předneseny, nové důkazy nabídnuty a nové námítky uplatněny jen, pokud se vztahují na předmět nového jednání. To plyne z povahy věci, neboť rozepře nevrací se prvnímu soudu, by ji projednával znova, nýbrž, by vadné části řízení napravil a neúplné řízení doplnil. Plyne to ze zásady obsažené v §§ 179, 482 a 530 čís. 7 c. s. ř., že strany mohou svým přednesem změnit skutkový základ sporu jenom do skončení ústního jednání před soudem první stolice. Pokud ustanovení §§ 496, 503 čís. 2 a 510 c. s. ř. obsahují výjimku z této zásady, musí býti vykládány způsobem obmezujícím. Druhý odstavec § 496 c. s. ř. ustanovuje pro případ zrušení rozsudku prvního soudu podle č. 2 téhož předpisu výslovně, že nové jednání se má obmeziti na ony části řízení a rozsudku, které jsou postiženy vytknutou vadou. Vyloučeny jsou tedy jakékoliv novoty, které se vztahují na ostatní části řízení a zrušeného rozsudku. Totéž platí i pro případ zrušení podle § 496 čís. 3 c. s. ř., třeba to nebylo v zákoně výslovně řečeno. Nové řízení musí se tu obmeziti na projednání oněch skutečností, které podle zrušujícího usnesení vyššího soudu jsou pro rozhodnutí sporu důležité, ale nebyly dosud vzaty na přetřes. Doslov původního vládního návrhu (§ 516,

Materialien I. str. 170) nepřipouštěl rozeznávat mezi případy čís. 2 a 3 § 496 c. s. ř. v této příčině, podle zprávy stálého výboru (Materialien I, str. 799) nebyla nynější úpravou § 496 c. s. ř. zamýšlena v tomto směru změna. Také v případě zrušení podle čís. 2 mohou být uplatněny v novém řízení novoty, spadají-li do rámce zrušovacího usnesení, mimo tento rámec nemohou být uplatněny ani v případě zrušení podle čís. 3. — Přednesy stran a skutková zjištění soudu, které zůstaly nedotknuty opravnými prostředky a rozhodnutími vyšších soudů, musí zůstatí základem i nového rozhodnutí. Usnesením nejvyššího soudu ze dne 4. května 1927 byl spor vrácen procesnímu soudu, by zjistil, zda žalobce sprostil žalovanou firmu při návštěvě v lednu 1922 reklamační povinnosti, poněvadž dosavadní zjištění v té příčině bylo uznáno za nedostatečné (§ 496 čís. 3 c. s. ř.). Hranice jež byly takto položeny novému jednání před prvním soudem, nepřipouštěly jednati znova o otázkách, zda a jaká dodací lhůta platila pro spornou otázku a kdy končila reklamační lhůta. Obě tyto otázky byly rozřešeny s konečnou platností již rozhodnutím nejvyššího soudu. Rekurs žalobcův do zrušovacího usnesení rekursního soudu není opodstatněn a musil býtí zamítnut.

Čís. 9578

Není-li pozůstalostní řízení dosud skončeno, lze nárok na vpočtení daru podle § 785 obč. zák. uplatňovati návrhem u pozůstalostního soudu. Nepominutelný dědic jest oprávněn žádati, by byly v nesporném řízení odhadnuty nemovitosti zůstavitelem za živa postoupené. Povšechné popření, že nejde o zastřené darování, není ještě důvodem k odkázání věci na pořad práva podle § 2 čís. 7 nesp. říz. Způsob odhadu, nesvolí-li vlastníci postoupených (darovaných) nemovitostí, již nejsou účastníky pozůstalostního řízení, by soudní komisař vkročil při odhadu na ony nemovitosti.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, R I 8/30.)

Pozůstalostní soud nařídil, by k vůli vyměření povinného dílu zůstavitelčina syna byl proveden notářem odhad nemovitostí, jež zůstavitelka prodala již za svého života hluboko pod cenou. Rekursní soud zamítl návrh na odhad. Důvody: Podle § 97 nesp. říz. jest do soupisu pojati jen ono movité a nemovité jmění, v jehož držbě byl zůstavitel v čase úmrtí. Lze tedy jen toto jmění za pozůstalostního řízen odhadovati. Z hmotněprávního ustanovení § 785 obč. zák. nelze dovozovati, že dary, jež učinil zůstavitel, lze podrobiti soupisu a odhadu, ježto by to odporovalo § 97 nesp. říz.. Návrh nezletilce, by byl odhadnut majetek, jež zůstavitelka již za života prodala nebo darovala, bylo proto zamítnouti (sr. rozh. Glaser-Unger 12431, Ehrenzweig-Krainz § 531, sb. nejv. soudu čís. 252.)

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud jest na omylu, míně, že jde o to, by nemovitosti podle tvrzení nepominutelného dědice ve formě zastřeného darování